

Bolesława Chomentowska

Pajewo-Szwelice, pow. Ciechanów

Informator Archeologiczny : badania 5, 145-146

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- II - etap erozyjny.⁴ W w/w akumulaty wcina się rzeka której szerokość pokrywa się z zasięgiem tarasu.⁴ Znaczną skalę wcięcia /ok.⁴ 6 m/ określa wzn.⁴ niższość starszego terfu;
- III - akumulacyjny.⁴ Powstają osady dolnego terfu i mułowce z bogatą malakofauną.⁴ Przepływ rzeki zmienny.⁴ Była szeroka i płytka od obecnej.⁴ Koryto przesunęło się ku zachodowi.⁴ Sedymentacja terfu najsilniejsza po lewej stronie doliny, uległa redukcji pośrednią doliny, gdzie nie występuje terf starszy.⁴ Z końcem tego etapu a jednocześnie najpóźniejszą podfazą starszej rzeki, silnie podważa meandrującej, wiąże się okres załżenia miejsca kultowo-ofiarne /późny okres rzymski/.⁴ Ośrodek ten rozwijał się po obu stronach rzeki, nad wodą i w pobliższych grząszwiach.⁴
- IV - etap akumulacyjny.⁴ Początki tworzenia się terfu górnego, młodszego.⁴ Rzeka przesunęła się ponownie i powoduje określone destrukcje pozostałości ośrodka kultowego /rzeka młodszą/;
- V - zachodzą w tym etapie poważniejsze przemiany w dolinie, spowodowane intensywną działalnością ludzką w związku z załżeniem słyńców na rzece /wczesnośredniowieczne/.⁴ Następuje zahamowanie działalności rzeki.⁴

Pozostałości kulturowe z okresu późnorzymskiego występują w skupiskach - ciekawach.⁴ Warstwa kulturowa ma znaczną niższość i zróżnicowaną treść przyrodniczą.⁴

Prace teoretyczne mają istotne znaczenie dla prób odtworzenia warunków środowiska naturalnego stanowiącego tło egzystujące tu w starożytności ośrodka kultowego.⁴ Pozwoliły też na podbudowanie wniosków, dotąd ogólnie formułowanych, zmierzających do upatrywania w obiekcie w terfowisku nad Magielanką miejsca kultowo-ofiarne.⁴

RAJWÓ-GRUBICZKA, pow. Ciechanów Zespół badań nad Polskim Średniowieczem UW i PW

Badania prowadziła dr Bolesława Chomentowska.⁴ Finansował WKI w Warszawie.⁴ Cztery sesje badań.⁴ Cmentarzysko z okresu lateńskiego i wpływów rzymskich.⁴

Przebadano 2 i 1/4 ara, odkryte 9 grobów jamowych, 6 popielnicowych, 4 jamy.⁴ Oprócz grobów jamowych oraz popielnicowych występują również na cmentarzysku w Rajwowie bardzo słabo czytelne groby szkieletowe, w których szkielety nie zachowały się.⁴ Istnienie grobu sygnalizuje szary owalny lub prostokątny narys oraz znajdowane w obrębie jego nabytki.⁴

W roku bieżącym obok grobów jamowych i popielnicowych wystąpił jeden grób szkieletowy. Kości szkieletu nie zachowały się. Na wyposażenie grobu składało się 114 paciorków, w tym 75 z pasty szklanej 39 z barastym oraz fragment fibuli brązowej. Na wyposażenie pozostałych grobów składało się sprzęt ceramiki; 2 fragmenty fibul brązowych, 1 fragment fibuli żelaznej, krzesiwo, 2 greby, 2 noże żelazne, igła żelazna, sprzączka żelazna oraz 2 przędliki.

POLANY, pow. Szydłowiec
/dawniej Radom/
Stanowisko I

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Olga Lipińska. Finansowało PMA w Warszawie. Piąty sezon badań /zwarty na stanowisku I/ Ślady osadnictwa północno-wschodniego oraz z okresów wcześniejszych.

Stanowisko znajduje się na północno-zachodnim stoku węgierska, znacznie powyżej kulminacji. Celem badań było określenie zasięgu osadnictwa w kierunku południowym tj. kulminacji węgierskiej.

Zakończono wykop o powierzchni równej ok. 2/3 aca, w odległości 25 m na południe od terenu przebadanego uprzednio. Wystąpiła w nim przeniesiona warstwa kulturowa o miąższości na ogół nie przekraczającej 20 - 30 cm. Zawierała ona: dużą ilość półwytworów narzędzi krzemienianych, będących śladem działalności pracowni krzemieniarzackich, rozsiadanych gęsto na terenie Polany, ceramikę północno-wschodnią, szperury z okresów wcześniejszych /prawańskie żutyki/ oraz nieliczne fragmenty naczyń wczesnośredniowiecznych.

Ogólnie w porównaniu z wynikami z lat ubiegłych, w warstwie biegnącej ku kulminacji widać znacznie więcej krzemienia, znalazła natomiast wydatnie ilość ceramiki, zwłaszcza wczesnośredniowiecznej, co wskazywałoby na peryferyę tego osadnictwa.

Warstwę kulturową w kilku miejscach niszczyły wykopy nowożytno. Pod nią wystąpiły trzy jamy o zarysie prostokątnym, boki owalnym i wymiarach: 1,90 x 2,70 m i głębokości 80 cm; 1,90 x 1,40 m i głębokości 90 cm; oraz 1,80 x 1,00 m i głębokości około 15 cm. Dwie pierwsze jamy zawierały materiał ceramiczny północno-wschodni, przeniesiony ze szperami z innych okresów, przeważnie żutykami oraz minimalną ilością naczyń wczesnośredniowiecznych.

Na inwentarz jam składały się ponadto kości zwierzęce, żubel